

Grozījumu kopsavilkums konsolidētajā Eiropas Savienības Tiesas Reglamentā

I. Procesuāli jauninājumi:

1) Prejudiciālā nolēmuma tiesvedība

Jaunā EST Reglamentā ir ietverta atsevišķa sadaļa, kurā vispusīgi un detalizēti noregulēta prejudiciālā nolēmuma tiesvedība. Reglamenta trešās sadaļas ar nosaukumu „Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu” 1. nodaļas 94. pantā ir noteiktas prasības dalībvalsts iesniedzējtiesai prejudiciālā nolēmuma lūgumā papildus uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem norādīt arī strīda priekšmetu, faktu kopsavilkumu vai faktu izklāstu, pamata lietā piemērojamo valsts tiesību normu saturu un ES tiesību normu saturu, kā arī iesniedzējtiesas pamata lietā konstatēto saikni starp tām - apsvērumus, kas pamato šaubas par attiecīgu ES tiesību normu interpretāciju vai spēkā esamību.

Būtiski norādīt, ka 95. pantā ir noteikts EST pienākums ievērot anonimitāti, ja to noteikusi iesniedzējtiesa, kā arī tās tiesības noteikt anonimitāti vienai vai vairākām personām vai organizācijām, uz kurām attiecas pamata lieta, pēc savas ierosmes, pēc pamata lietas procesa dalībnieka motivēta lūguma vai iesniedzējtiesas lūguma.

Jaunā EST Reglamenta 96. pantā ir skaidri un precīzi norādīts personu loks, kuriem ir tiesības prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā iesniegt savus apsvērumus, turklāt skaidri norādītas to tiesības piedalīties tiesvedības mutvārdu daļā, ja nav izmantotas tiesības iesniegt rakstveida apsvērumus.

Ar jaunā EST Reglamenta 99. pantu ir atkārtoti apstiprināta EST, precīzāk, tiesneša referenta kompetence, konsultējoties ar ģenerālvokātu, ierosināt EST izdot motivētu rīkojumu tādās prejudiciālā nolēmuma lietās, kurās uzdots prejudiciālais jautājums identisks tādām, par kuru Tiesa jau ir sniegusi nolēmumu, ja atbilde uz šādu jautājumu skaidri izriet no judikatūras vai ja atbilde uz uzdoto prejudiciālo jautājumu nerada nekādas pamatotas šaubas.

Prejudiciālā nolēmuma tiesvedības ilgums saskaņā ar jaunā EST Reglamenta 100. pantu nav noteikts, tomēr iesniedzējtiesas lūgums atsaukt prejudiciālā nolēmuma lūgumu izbeidz minēto tiesvedības procesu, turklāt EST iesniedzējtiesas pausto lūgumu var ņemt vērā līdz procesa dalībniekiem tiek izsniegts paziņojums par sprieduma pasludināšanas datumu.

2) Liegums piedalīties tiesvedībā

Ar jauno EST Reglamentu tiek precīzi noteikti priekšnoteikumi un noregulēta kārtība par aizliegumu piedalīties tiesvedībā. Atbilstoši Reglamenta 46. panta saturam Tiesai ir plaša rīcības brīvība attiecībā uz saziņas veidu, kādā tā norāda pārstāvim, advokātam vai padomdevējam liegumu piedalīties tiesvedībā, tomēr

Tiesas lēmumam jābūt pieņemtam konsultējoties ar attiecīgo personu un ģenerālvokātu, turklāt tam jābūt pamatotam;

3) Lietu izskatīšanas veidi

Jaunā EST Reglamenta 53. pantā pārskatāmi un kodolīgi norādīti dažādi lietu izskatīšanas veidi, kuri sevī ietver tiesvedības Tiesā mutvārdu un rakstveida daļu, Tiesas, konsultējoties ar ģenerālvokātu, kompetenci izdot motivētu rīkojumu gadījumos, ja prasības ir acīmredzami nepieņemama vai lieta pēc būtības ir ārpus tās kompetences, lietas izskatīšanu prioritārā kārtībā, kā arī paātrināto tiesvedību un steidzamības tiesvedību.

EST tiesvedības rakstveida daļā var noteikt iesniedzamo procesuālo dokumentu vai apsvērumu maksimālo apjomu lēmuma formā, kas jāpublicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* saskaņā ar Reglamenta 58. pantu.

Saskaņā ar jaunā EST Reglamenta 61. panta 2.punktu personām, kuras piedalās EST organizētā tiesas sēdē mutvārdu paskaidrojumu sniegšanai, jāsniedz savi apsvērumi pēc EST norādes tikai par vienu vai vairākiem konkrētiem jautājumiem.

Ar jauno EST Reglamenta spēkā stāšanos lietas dalībniekiem jāuzņemas proaktīva loma saistībā ar tiesas sēdi mutvārdu paskaidrojumu sniegšanai. Saskaņā ar Reglamenta 76. panta 1. punktu lietas dalībniekiem Tiesā jāiesniedz motivēts pieteikums, kurā tiek lūgts Tiesu organizēt tiesas sēdi, lai sniegtu paskaidrojumus mutvārdos. Tomēr atkāpe no iepriekšminētā norādīta Reglamenta 76. panta 2. daļā, saskaņā, ar kuru Tiesa var noturēt tiesas sēdi, ja tā pēc tiesneša referenta un, uzklusot ģenerālvokātu apsvērumus, konstatē, ka pēc rakstveida daļā saņemtajiem procesuālajiem rakstiem un apsvērumiem ir pietiekami informēta.

Atbilstoši Reglamenta 77. pantam EST kompetence tiek paplašināta kopīgu tiesas sēžu mutvārdu paskaidrojumu uzklusīšanas organizēšanā, sniedzot procesa dalībniekiem, ja tiek konstatēts, ka vairākās vienāda veida lietās pastāvošās līdzības atļauj to darīt.

Ar jaunā EST Reglamenta 79. pantu tiek precizēta EST kompetence noturēt slēgtas tiesas sēdes, kuru mutvārdu procesa saturs netiek publiskots, nopietnu iemeslu dēļ, kuri ir īpaši saistīti ar dalībvalstu drošības apsvērumiem un nepilngadīgu bērnu aizsardzību.

II Institucionālie jauninājumi:

- 1) Ar EST jauno Reglamentu tiek noregulēts jauna EST locekļa – EST priekšsēdētāja vietnieka amata pilnvaras, tā ievēlēšanas un amatā stāšanos kārtība atbilstoši Reglamenta 8. – 11. pantam;
- 2) EST tās tiesvedībā esošās lietas izspriež trīs un piecu tiesnešu palātās un pieņem lēmumu, kuri tiesneši tajās piedalīsies atbilstoši Reglamenta 11. panta 1. punktam;
- 3) Saskaņā ar Reglamenta 11. panta 2. punktu piecu tiesnešu palātas kompetencē vienu gadu ir izskatīt, pirmkārt, steidzamības prejudiciālā nolēmuma lūguma lietas, otrkārt, lietas par nolēmumiem, kas pieņemti apelācijas tiesvedībā pārskatīšanu un, treškārt, lietas, par nolēmumu, kuru pieņēmusi Vispārējā tiesa saistībā ar prejudiciālu nolēmuma lūgumu pārskatīšanu;
- 4) Informāciju par piecu tiesnešu palātu EST sastāvu un palātu norīkošanu, kuras vienu gadu izskata iepriekš minētās lietas, dara publiski zināmu, informāciju publicējot *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*;
- 5) Ar jaunā EST Reglamenta 27. panta 1. punkta spēkā stāšanos tiesnešu skaits virspalātas sastāvā ir 15.